

NOVÝ ORIENT ABSTRAKTY

ODBORNÝ
ČTVRTLETNÍK
ORIENTÁLNÍHO
ÚSTAVU AV ČR
ROČNÍK 72/2017

1

CENA 80 Kč

Neplodnost, asistované reprodukční technologie a islám

VERONIKA SOBOTKOVÁ

Studie analyzuje postoj islámské právní vědy (*fiqh*) k asistovaným reprodukčním technologiím (ART). Sleduje zejména rozdílná stanoviska sunnitského a ší'itského *fiqhu* a jejich vliv na praxi v sunnitských a ší'itských zemích. Zvláštní pozornost věnuje situaci v Íránu, který se díky otevřeným názorům vůdčích *fuqahá* stal jedním ze světových center asistované reprodukce. Studie mapuje odpovědi *fiqhu* na vybrané kontroverzní otázky jako například: Je asistovaná reprodukce povolena islámem? Je povoleno dárcovství oocytu / spermií / embrya a náhradní mateřství? Jak je při užití dárcovství určeno rodičovství dítěte? Současně jsou osvětlovány důležité právní konsekvence těchto rozhodnutí.

Rozdělení moci v politickém systému Svazijska

LINDA PIKNEROVÁ

Svazijská království je v současné době jednou z nejspecifičtějších zemí země. Její moderní historie sahá do 14. století, její hlavní charakteristiky pak byly položeny během 19. století. Politický systém země charakterizuje mimořádně silné postavení krále, který ve svých rukou koncentruje veškerou politickou moc. V poslední dekádě jsme svědky nárůstu politické opozice, která usiluje o omezení panovníkova absolutismu.

Tel Azeka po prvních pěti letech výzkumu

ODED LIPSCHITS, FILIP ČAPEK, DAVID R. MOULIS

Studie představuje prvních pět let archeologické kampaně v Tel Azece, starověkém městě v západní Šeefe, v Izraeli. Vykopávky jsou vedené univerzitami Tel Aviv a Heidelberg spolu s konsorciem dalších akademických institucí včetně Karlovy univerzity a zde Evangelickou teologickou fakultou a Centrem biblických studií AV ČR. Mezinárodnímu týmu se podařilo upřesnit na základě detailně zpracované stratigrafie chronologii osídlení. Překvapivým je – oproti dosavadním poznatkům – zjištění, že lokalita existovala nejpozději již ve starší době bronzové III (2700–2200 př. Kr.) a že tak patřila vedle sousedících Tel Jarmút a Tell es-Safi k význačným kenaánským městům, a dále pak, že Azeka byla výrazně rozšířena v pozdní době bronzové. U mladších období, konkrétně doby železné IIB–C (840–587/6 př. Kr.), bylo prostřednictvím četných nálezů otisků s pečeti *Imelech* a otisků s rozetou potvrzeno, že Azeka byla důležitým socioekonomickým i administrativním centrem Judského království na jeho západních hranicích.

Březen 1969 na Ussuri II

IVANA BAKEŠOVÁ

Článek pojednává o bitvě na Ussuri v březnu 1969, klíčové události v dlouhodobém sporu na čínsko-sovětských hranicích. V současné době je možné tuto událost studovat s použitím nových odtajněných materiálů z čínských i ruských archivů. V první části článku byl sino-sovětský konflikt uveden do širokého kontextu a analyzovali jsme historii hraničních debat mezi Čínou a sousedními státy, přičemž je podrobně popsána motivace jejich postojů. Druhá část článku pojednává o samotném konfliktu na Ussuri, stejně tak jako vlivu vnitropolitické situace v ČLR na běh událostí – v ČLR tou dobou vrcholila takzvaná Kulturní revoluce a obraz vnějšího nepřítele přišel vhod. Následující krize se potom ještě zhoršila během srpna a později eskalovala až k použití jaderných provokací na obou stranách. Mao také hledal řešení ve změně vztahu k USA. Pohraniční spor se tak docela nevyřešil až do mnohem pozdější doby, do vlády prezidenta Gorbačova.

Nguyễn Trường Tam a jeho přínos pro vietnamskou moderní literaturu

MÁRIA STRAŠÁKOVÁ

Cílem tohoto článku je čtenářům představit portrét a hlavní dílo Nguyễn Trường Tama, významného vietnamského novináře, spisovatele, společenského reformátora a politika. Nguyễn Trường Tam, proslavený spíše pod svým pseudonymem Nhứt Linh, značně přispěl k modernizaci vietnamské literatury založením dvou průlomových časopisů *Styl života (Phong hoá)* a *Dnes (Ngày nay)*. Mimo jiné v roce 1932 vytvořil Autonomní literární skupinu (*Tự lực văn đoàn*), jejíž díla nyní patří ke klasikům vietnamského písemnictví. Ta ve svých dílech zahájila neúprosný útok proti tradici a především konfuciánským hodnotám. Přesto je cílem článku ukázat, že tento útok na vietnamskou tradiční rodinu nebyl tak neúprosný, jak se na první pohled mohl zdát, neboť Nguyễn Trường Tam si uvědomoval, že vietnamská společnost 30. let 20. století nebyla na individualismus připravena.

Obchodní a kulturní kontakty mezi Československem a Sjednocenou arabskou republikou v letech 1953–1961

VERONIKA VAVREČKOVÁ

Článek se zabývá obchodními a kulturními kontakty mezi Československem a Sjednocenou arabskou republikou. V úvodu je nastíněn vývoj politických vztahů a diplomacie, který slouží k lepšímu porozumění zkoumané problematice. V obchodních vztazích hrál vždy zásadní roli dovoz bavlny, který byl v 50. letech zastíněn zbraňovými dodávkami z Československa. V textu jsou ale rozebrána opomíjená témata a to další obchodované komodity, různé obchodní smlouvy a dohody, působení československých a egyptských delegací a činnost konzulátu v Alexandrii. V rámci kulturních kontaktů je největší pozornost upřena na budování kulturního střediska a filmovou spolupráci.